

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.

Fora. 8 » trimestre.

Un número sol. . . . 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

CALENDARI CATALÀ

Efemérides catalanas - 1897 - Poesias y acudits

PREU: UNA PESSETA

Los encàrrechs al engrós, deuen dirigir-se á la Imprempa
LA CATALANA, Dormitori de S. Francesch, 5.—Barcelona.

GANGA

Sense dú barrets estranys
de forma plana y rodona,
veném turróns de JIJONA
llegítims com tots los anys.
Que per pogué'ls vendre aquí
ens basta pagarlos bé,
y per ré hem de menesté
als que 's diuen fills d' allí.

Convensats de tot aixó,
sense pompa ni boato,
los volém vendre barato
sens guanyarhi ni un piayó.
¿Diu que á quin preu los veném?
Una lliura UNA PESETA.
Si 's pensan que fem brometa
vinguin y 'ls ho probarem.

Confiterías de «La Confianza», Rambla, 63 y carrer de la
Rosa, 4; y en la de Francisco Vila, Carrètera de Manresa, 57.

Lo Missatge de Claveland

Molt comentat ha sigut per tots los periòdichs lo Missatge llegit al Congrès per lo President dels Estats Units, y encare que tart y essent completament llechs en aquesta mena de ciencias que 'n diuhen dret internacional, solzament ab lo sentit comú guiat per la lley evangélica dirém també lo que 'ns sembla de tan important document en lo que 's refereix á la guerra de Cuba.

Altrament no l' examinarém com á espanyols, per que los assumptos de las colonias americanas, los catalans devém mirarlos y podém tractarlos d' altra manera que las demás regions espanyolas y de consegüent donarém nostre opinió sobre dit document solzament com á catalans.

Y en efecte, quan Colon descobrí l' América las coronas d' Espanya estavan sols enllassadas per lo matrimoni de Ferrán é Isabel conservant abduas sa propia independencia, y sapigut es que la empresa de Colon fou patrocinada per la Corona de Castella, intervenint solzament la corona d' Aragó pera pagar los gastos á fi de que no resultés veritat alló de la venda de las joyas d' Isabel.

Castellans foren los que acompanyaren á Colon y després de barallarse entre ells, tal volta pera comensar á ensenyar als indis lo mo'lo d' esser espanyols, lo portaren á Espanya prés y engrillonat.

En nom de Castella 's feya tot y fins s' inventá aquell motet *Por Castilla y por León nuevo mundo halló Colón*, y totas las colonias son tan exclusivament castellanas que á Cuba y Filipinas no anomenan als espanyols per altre nom que «castilas» ab quin mot no podém may donarnos per entesos los catalans.

Además los catalans estigueren privats durant prop de dos cents anys de comerciar ab América y per lo tant la destrucció d' aquells pabissos verges, l' aniquilament dels pacífichs indígenas, lo comerç dels esclaus del Africa portats allí com remats de bestiar pera ferlos conreuhar la terra que l' hidalgo castila deixava erma, y per últim, l' absorció y sa explotació pel centralisme espanyol no 'ns atany en res als catalans; y per mes que la casualitat nos té lligats al mateix Estat central, llógicament no podém veurer en la revolta de Cuba altra

cosa que un just cástich de Deu, judicant la actitud d' aquella regió com la de una germana nostre que ha perdut la paciència primer que nosaltres y contra la qual á pesar nostre tenim de guerrear obligats per aquest Estat centralista que á tot nos subjecta.

Com á catalans, donchs, lo Missatge de Claveland tenim de confessar que 'l trovém complertament conforme á la rahó natural, y enterament d' acort ab nostra manera d' apreciar lo gran problema que enclou la terrible guerra que 'ns aclapara.

Se queixa Claveland dels grans perjudicis que dita guerra reporta al comerç americá y de la situació difícil dels súbdits dels Estats Units que están á Cuba, y diu que 'n aquell pahís tenen creats interessos, lo mateix que succeheix á Catalunya, ab la agravant circumstancia per part nostra de tenirhi d'enviar la flor del jovent, forsat á derramar sa sang y á donar sa vida pera combatre una insurrecció promoguda pels abusos y pels agravis dels governants; agravis, com diu lo Missatge, reconeguts per las Corts, fets públichs per los mes patrietas é ilustrats homens d' Estat de tots los partits d' Espanya y evidenciats ab las reformas proposadas pel Govern y aprobadas per las Corts.

Gefe mister Claveland d' un Estat compost d' un sens nombre de regions complertament autónomas, li sembla que oferint á Cuba verdadera autonomia, un Govern propi que, conservant la soberanía d' Espanya satisfés las exigencias rasonables de sos súbdits, no hi hauria cap rahó pera que deixés de realisarse la pacificació de Cuba, y aquesta idea del President yankee es exactament la que diferents vegadas havém manifestat los catalans que inclohém tots nostres ideals de verdadera llibertat en lo regionalisme.

Aixís es que lo dit Missatge nos sembla enterament conforme á la rahó y á la justícia, y 'l trobém perfectament enmotllat á nostres ideals, y sería un motiu d' esperança d' una prompta pau si no topés ab l' orgull castellá qual set de domini y absorció no li deixa compendrer la paraula autonomia, ni pot avenirse ab que siga possible la existencia d' un Estat compost de regions ab govern propi, encare que en América y Europa ne tinga tants devant dels ulls.

Además compreném que als polítichs que avuy suran no 'ls

convé pas de cap manera que Cuba y Filipinas (puig abduas regions mostran iguals aspiracions) tingan govern propi, encara que siga baix la soberania d' Espanya, puig allavors no sabrian ahont anar à omplir las butxacas, y 's veurían obligats á abai-xar la esquena pera conresar los hermits de la Manxa, puig los es indispensable tenir pahissos á sas ordres ahont poguer manar y remenar.

No poden donchs alegrarnos ni es probable que fassin cap efecte las indicacions del President dels Estats Units ni sos amistosos oferiments d' amigable componedor, puig s' ha de satisfer primerament «el Honor Nacional sometiendo á los rebeldes» y després los donarán no solzament las reformas acordadas sinó encara molt més, pero aixó sí, tot estampat en un paper pera que siga fácil d' esquinsarlo si d' aytals reformas ne resultés alguna merma pera 'ls «castilas» vividors.

Es precis, ja que aixís sembla que ho vol lo govern y ho toleran las classes directoras, pendrer paciència y contemplar com s' aclareix nostre jovent y rius de llagrimas humitejan nostra terra, apartar la vista de l'agricultura ja mitx enterrada, deixar lo comers qu' agonitza, y que 's parin las industrias, que s' arruhinin las ricas colonias, fins que las aus fréstegas de la miseria dexondin ab sos esgarrafosos crits l' ensopiment de Catalunya.

La veu que surt temps ha del fons del ánima dels verament catalans es reforsada per la veu de mister Claveland, es la veu de la rahó, es lo sentiment de la justicia, es lo brot d' olivera de la Pau; la autonomia, lo regionalisme, es lo llas de una santa avinensa entre las regions y las colonias que formarian un sol Estat poderós comercial y militarment.

Però aquest llas de avinensa de las regions es com lo llas social dels individus; per la mateixa rahó qué es lliure ofega y escanya los predominis y 'l llibertinatje. Y aixís com los calaveras y llibertins fugen de compromisos que 'ls posin en evidencia, los calaveras y llibertins de la política fugen del regionalisme puig saben que es un llas que ha d' escanyar sas concupiscencias.

La veu, donchs, de Claveland y dels bons catalans quedarà ofegada per l'orgull castellá y per la cridoria dels que, havent nas-

ent tart pera comerciar ab esclaus negres, comerciejan ab la opinió publica desviantla y enfangantla en la mes ridícula patrioteria.

QUINTILIA.

SECCIÓ POLÍTICA

Calmada ja la excitació patriòtica produhida per la noticia de la mort del cabecilla Maceo y confirmada oficialment per tots cantons, a pesar de las novelas ab que s' han farsit los diaris del cinch còntims ab motiu de la victoria providencial del Comandant Cirujeda, s' ha caigut altra vegada al mes negre pessimisme.

Res mes natural que 'l decahiment que s' observa en totas las classes. S' havia dit ab lleugeresa inconcebible que tot dependia de la mort de 'n Maceo; los periòdichs patrioterers suposavan que si 's conseguia la seva derrota y desaparició quedaria Cuba com una bassa d' oli; lo mateix Cánovas havia manifestat temps endarrera que una bala perduda podia cambiar per complert lo curs de la guerra, que res te d' estrany que 'ls babaus sense criteri propi, los pacífichs ciutadans que viuen, menjan y dormen tranquils, sense ideals ni aspiracions que aixecan l' esperit, emballecats per las lecturas noticieras, al veure que mort en Maceo, derrotada sa gent, consaguada la bala perduda ni 's pacifica Cuba, ni 's rendeixen los insurrectes, ni amaynan los Estats Units, haigín caigut en lo mes negre pessimisme y ho vegin tot mes trist y mes fosch que avans de la mort del terrible cabecilla.

Conseqüencias del temperament castellà, lleuger, impresionable, fanfarrón, que predomina. Lo que tant se desitjava, lo somni daurat de molts patriotas de café y de periodisme, la mort d' un home ha portat ben diferentas conseqüencias.

En Weyler que era un Napoleón al dir dels guerreros patrò-aranya, està en perill de perdre 'l puestò. L' Arolas, lo general republicà tan minat dels possibilistas y demés genteta liberal en una situació ridiculissima. Los insurrectes nombrant lo sustitut de 'n Maceo ab una tranquilat desesperant y concentrantse en Las Villas ab sérias amennassas. Y 'ls Estats Units mes belichs que may, formant alistaments, recullint fondeos, enviant expedicions y preparantse en lo Congrès pera fèrnossen alguna que pot costarnos cara.

A ben segur que molts dels *bons vivants* que tot s' ho empassan, á horas d' are preferirian que 'n Maceo no hagués mort, en vista de 'ls resultats tan diferents dels que li pronosticavan.

¡Mes que s' hi ha de fer si aquest pays es aixís! ¡Si ni 'ls de baix, ni 'ls del mitj ni 'ls de dalt s' han preocupat seriament del benestar de la terra que trepitjan!

Per ells lo de Cuba es cosa de quatre negritos y altres tants aventurers y calificantlos de miserables, criminals ó incendiarijs ja 's creuen haver fet lo que pot ferse. Mes si en lloch de mirarlo per demunt y en los observatoris estrafalaris de la prempsa industrial, s' haguessin fixat ben be ab los efectes y las causas, gratant, gratant endins, veurian qu' alló en realitat en la explosió de tot un poble, que aquells quatre aventurers son ajudats poderosament pels fills del pays que ab sas personas, ab sos diners, ab sas confidencias fan mes mal á la causa d' Espanya que tots los incendiarijs, criminals y miserables que hi han entre sas filas. Per aixó la mort dels jefes no 'ls espanta, no 'ls as-

vera, ni 'ls acobarda; per cada un que mort ni han cinch que esperan tanta que ja deya un distingit militar que està sent la guerra á Cuba haver sentit dels liabis d' una dona del pays, que quan acabarian ab los que avuy llytan los seus fills ja foren graus per anar á la Manigua.

¡Ah! si á Espanya hi hagués sentit comú, si aquí s' estudiessin, com 's diu, los problemes que entranyan interès tan vital pera 'l pervindre, á ben segur hauria termenat ja fa alguns mesos.

No es predicant la guerra com se consegaeix la pau, ni es ab sanch com se dignifica 'l bon nom d' un pays.

Al honor nacional deu satisferli mes evitar las guerras entre sos fills que no pas acallar ab sanch y ruinas las imprevisions que la fomentan.

Als diaris patrioterós la mort de 'n Maceo li ha sigut mitja vida.

Ab quina alegría y quanta satisfacció respiravan sas columnas donant detalls inverossímils, noveleschs, semblant als qui donan á *quartillo* de ral la entrega.

Era tant son entusiasme patriotero que un d' ells va arribar á proposar una recompensa á un fulano que havia rematat al cabecilla.

Rematar á un ferit be mereix la recompensa.

No faltaria mes que no 's premiessin accions tan *heróicas y bizarras*.

Als Estats Units lo premiaren creyantse que la mort de 'n Maceo fou un assassinat en tota regla.

Está clar; entre soldats que rematin als ferits, be hi pot haver qui assassina cabecillas!

¡Oh! noticierisme patriotero, escarai fastigós de la premsa catalana!

¡Quina fama tan honrosa vas donan á la bandera *roja y gualda*!

Afortunadament entre l' exèrcit espanyol no hi ha qui sigui capás d' una acció tan vil y tan cobarda.

Pero bé es fer constar que entre la premsa barcelonina (tan plena de forasteram) hi ha qui es capás de créuerseho y de premiarho.

El Noticiero Universal, diari de 'n Menxeta y eco fidel de la colonia forastera.

Al nostre Excm. Ajuntament

Nos dirigirem fa alguns dias al Excm. Ajuntament endressantli un respectuós prech pera que al procedirse á la nova rotulació de carrers darrement acordada en una de sas sessions, tingui á bé sentar lo sensat y patriótic criteri de valerse de la llengua del pays, admetentla al menys com á campanya y aclaridora del idioma oficial castellá del quin sembla tant li costa despendres.

Pera justificar y reforsar la nostra petició, publicarem al mateix temps una hermosa comunicació endressada pel consistori dels Jochs Florals éuskars á la Diputació Provincial de Guipúzcoa, la quina ab rahons científics, de bon seny y de gran sentit comú sollicitava de dita corporació pera son pays lo mateix que pera 'l nostre demaném nosaltres al Municipi de Sabadell.

Donchs bé; pera que la nostra Corporació Municipal entenga bé la jus-

ticia y la oportunitat de la rotulació dels carrers en la llengua del poble, avuy nos complavém en publicar lo següent dictament que la digníssima Diputació éuskara s' ha complagut en aprobar, trasmetent son acort dels *Jochs Florals*, respecte al anterior prech per ell formulat.

Vegi aixís lo nostre Municipi com es de tota conveniència l' acceptar lo patriòtic criteri per nosaltres proposat respecte á la rotulació dels carrers admetentli la llengua catalana; y resolga en conseqüència, d' armonia ab la rahó, la justícia, 'l patriotisme y 'l bon sentit.

Lo Dictament aprovat per la D. putació, que extrayim del diari de Bilbao *Euskaldun*, d'u aixís:

«La Comisión de Fomento, tiene el honor de informar á V. E. acerca de la exposición del Consistorio de Juegos florales de esta Capital, que pide que se dicte una medida encaminada á la retulación doble de las calles y vías públicas en las lenguas bascongada y castellana.—El pensamiento no puede ser más simpático á todo corazón bascongado, y responde tan respectivamente á los aspiraciones más intimas del país, que la Comisión de Fomento propone á V. E. que acceda á la oportuna idea emitida por el Consistorio.—Pero para que este acuerdo produzca los efectos que son de esperar, en bien de la epigrafía histórica, es menester que las inscripciones que hayan de colocarse en las vías públicas, se sometan á la sanción de V. E. que, dispondrá, en cada caso, si debe ó no introducirse en ellas alguna modificación.—Tal es el parecer de la Comisión, y si V. E. se sirviera adoptarlo por acuerdo, pudiera disponer que se comunicara por Circular á los Ayuntamientos de la Provincia.»

Y se complace en comunicarlo á V. para su conocimiento como constestación á su atenta instancia de 23 d' Octubre último.

Dios guarde á V. muchos años.—San Sebastian 7 de Noviembre de 1893.—El Presidente, Manuel Lizarrurru.—El Diputado Secretario, Alfredo de Laffite.—El D' putado Secretario, Juan Bautista de Ichaso-Asu.»

Notas regionalistas

Com á complement d' una sèrie de ben pensats articles publicats en *La Ven de Catalunya* y dirigits á estudiar las iniciativas desenrotlladas per lo nou Rector de la Universitat de Barcelona, Excm. Sr. D. Manel Durán y Bas, en favor de la ensenyansa en aquell centre docent de lo que principalment pot interessar á la regió catalana, de las quinas donàrem compte dias enrera, son autor D. Narcís Vergaguer y Callís se fá carrech de las festas celebradas lo mes passat per la Universitat de Paris, ab motiu de la inauguració de las libertats donadas á la ensenyansa universitària per lo Govern de la República francesa. Fa notar ab gran justesa la tendencia favorable als ideals regionalistas en la ensenyansa que mostraren aquellas festas, tendencia quina importancia y significació avaloran las paraulas que ab aytal ocasió digueren membres ilustres del professorat oficial d' aquella nació y personatjes tant caracterisats com

lo ministre d' Instrucció pública y el mateix President de la República francesa.

En la impossibilitat de copiarlo tot, ne donarem alguna mostra. En Gréard, vice-rector de la Universitat de Paris, entre altres coses, va dir: «Lo més original y fecond del caracter de nostra organització universitària (parla de la nova que s' inaugurava) es que puguin juntarse á las ensenyansas que forman lo fons comú de la educació científica, *las ensenyansas, necessàriament variables, que responen á interessos regionals...*». Lo ministre d' Instrucció pública, digué, en lo mateix orde d' idees: «La nostra ensenyansa superior, en contacte ab las diverses poblacions francesas, *tendeix á ferse regional*. S' adapta als indrets about es cridada á cumplir la seva obra. Es una de las glorias de la patria gran, y, ensemps, *crea centres de vida intelectual en cada una de las patries aixicas*. La Escola dels Alts Forns relluheix en tota la extensió de la Fransa. Actualment hi han ben pocas de las nostras Facultats de Ciències que no compertin ensenyansas d' aquesta mena. A Burdeus tenim un laboratori de química aplicada á la viticultura y á las indústries derivadas de la mateixa; á Lyó un laboratori de química aplicada al tint de las sedas; á Nancy, un laboratori de cereseria; á Besangon, en lo centre de nostras indústries de rellotjeria, un observatori cronométrich. Per tot, segons lo caracter y las necessitats de cada regió, laboratoris y cátedras ó de química industrial ó de química agrícola. Y lo mateix passa ab los Facultats de Lletres. *Hi han cátedras pera estudiar mes especialment la historia de la Regió... los idiomas locals, la literatura ó l' art de la provincia*». Y finalment, lo President de la República, declará que «al posar las Universitats sots lo règimen de la llibertat intelectual més complerta, la República vol que la ensenyansa superior, *inspirada*, segons la expressió de El Juli Ferrer, *per las idees propies de cada bossi de la Fransa*, dins de la varietat que consent la unitat del país, *adquirenscia majors energias y més gran lluent.*»

Prenguin nota de tot aixó las nostras *eminencias* conservadoras, liberals y republicanas y calculin com deuen trontollar ja els fonaments de la integritat de la patria francesa!

Copiém de LA RENAIXENSA

El Noticiero reb una carta d' un suscriptor seu, una bona ànima, sens dupte enamorada de tot lo heróych, que proposa 's doni una recompensa al guia Santa Ana que fou, segons contan, lo que rematá á en Maceo.

Y á tal suscriptor, tal diari; *El Noticiero* troba bonica la idea, se la fa seva y voldria també que 's recompensés á un corneta del que no sabem si tindrà altre mèrit que haver ficat plom ó ferro en lo cos d' un agutzant.

Massa d' hora feu de butxí aquell pobre soldat á qui las orelles d' un

moro li valgueren ésser fusellat per ordre de Martínez Campos. Ho fes avuy, y per ell demanarian una part del entusiasme nacional.

Sembla que 'l vent porti ratxadas cómicas y trágicas, que 's barregen, se fican en los cervells y n' entreuenh las ideas serenas.

Desde aquí no 's veu; desde fora ho veuenh. Per aixó un amic d' Espanya, un redactor de la *Libre Parole* escriu:

«No puch pas estàrmen de fer notar certs rasgos característichs que indican entre 'ls espanyols una duresa d' ànima pujada fins al cim y una intensitat d' odi que malmeten la admiració que jo tenia per la tenacitat y la energia que han desplegat en aquestas circumstancies.

»Las poblacions espanyolas han estat lo teatro de manifestacions que res hi haurian perdut en ser més moderadas. La seva exageració engrandeix al enemich que acaba de desapareixer...

»Aqueix guà que acaba de matar á un ferit, aqueix tinent que arrossega cadàvres á la cua dels cavalls, jo m' hi nego á admirarlos. Aquesta mena de provehidor de cementiri y de butxins de sultá, no més me fan que horror.

»L' assassinat dels ferits, l' insult als morts, sempre han passat per una cobardia, y 'ls espanyols no 's descuydan may d' estigmatizar los excessos comesos á casa seva pels soldats d' en Napoleon, per altra banda llargament compensats per las espantosas repressalias que ells prengueren.

»Per aixó es que en aquest diari, ahont sempre hem sostingut la causa d' Espanya, apel·lém á la clemencia, única reparadora de la guerra y de la victoria.»

Aixó es lo que 'ns val tenir diaris ximpls: que 'ls que han sigut amichs se 'ns girin d' esquena.

De desde que hi ha mon hi han guerras y de desde que hi han guerras hi han homes que ab la fortor de la sanch perden lo seny y fan cualsevol barbaritat.

Lo que potser no havia passat may es que en lletres de motllo y en un diari d' rigit per un home que te un germá bisbe 's demani recompensa nacional als que acaban de matar á un ferit.

Al *Noticiêro* no l' acusém de res que no sia. Aquí va lo que ell escriu:

«*En pró de los humildes.*—Un suscriptor nos escribe lo siguiente:

«De ser cierto que el práctico Santa Ana *remató* á Maceo, ¿no es digno de alguna recompensa y de que alcance una parte del entusiasmo nacional?

A nuestro juicio, no solo el práctico Santa Ana, sino el cabo Victoriano Campos y el corneta que les «ayudó á poner fin á la existencia» del jefe rebelde, son merecedores de galardón por parte del Gobierno, de plácemes y gratitud por parte del país.»

Nosaltres volém creure que no será veritat res de la mort d' en Maceo. Volem creure que morí en combat sense necessitar de feras que l' acabes.

sin. Volém creure que no hi hagué ningú que profanés son cadáver, sagrat no per ser amich ni enemich, sino per ser cadáver.

Deu nos enguard de que 'l que diu lo *Noticiero* fos veritat. Deu nos enguard que 'l pahís estigués tant perdut que recompensés á homes capassos de fer lo que aquell diari s' inventa sens dupte.

Deu nos enguard, perque la guerra s' encendria molt més encare y ja no fora sola la *Libre Parole* en girarnos la espatlla, sino tota la premsa europea, que ja costa prou de tenirla més ó menos decantada á nostro favor.

Per aquestas cosas lo voldríam un fré pera la premsa. Pera que no s' acabi de fer perdre l' enteniment á un poble que ja no 'l té prou seré, uns per veure compromesa sa fortuna y 'ls altres per tenir sers estimats en perill de morir al camp de batalla.

Tot lo que 'ns aïlli del mon es allargar la guerra; tot lo que 'ns congrihi odis es augmentar las forsas del enemich.

Y si una nació pot disculpar, ja que no perdonar, las barbaritats de las guerras, no disculpará ni perdonará may que 's glorifiquin aquestas, tant si las cometen los uns com los altres.

Pero qué 'n trayém de predicar si quan escriuhen aquellas heretjias las estampan ab tota la mala intenció del mon pera fer impossible la pau?

Qué li fá á n' en Menxota ni á n' en Coria que 'ls insurrectes tinguin soldats presoners, si ells se passejan per la Rambla?

Qué 'ls hi fá lo de la *Libre Parole* ni dels altres diaris extrangers, si lo que ells voldrían fora que tots se 'ns possessin en contra pera tocar més fort á somatent, segurs de que la ximplera no falta may quan se la crida.

No ho deu ser de veritat que un soldat rematés un ferit y que altres l' ajudessin en una tasca tan innoble. No volgueu que sia veritat, inares que teniu los fills á Cuba! Pregueu á Deu que no ho sia!

NOVAS

Atenent á la galant invitació ab que 'ns honrá nostre compatrieci don Joan Saus, assistiran lo passat dilluns á la reunió que tingué lloch en lo domicili de la *Societat Colombià* d' aquesta ciutat, y en la quina son digne y entusiasta President Sr. Saus, doná compte de la constitució de la mateixa.

Totas las personas que s' assistiren á la reunió, en la quina hi observarem un gran contingent de socis, y á més una numerosa representació de la premsa local y de Barcelona, pogueren convencers de la importancia cada dia creixent que en nostra ciutat va adquirin l' *esport Colombià*, deguda, en primer terme á la pericia del Sr. Saus, que no perdona medi ni sacrifici perque l' afició á dit *esport* segueixi desantrrotilhantse progresivament, y ocupi la *Societat Colombià* de Sabadell un dels pri-

mers llochs entre las molts que ab tal objecte, hi han constituïdas á Espanya.

La Colombòfila de Sabadell conta ja ab un crescut numero de socis, quins reuneixen en conjunt un nombre de coloms que no baixará de 1.200 pertenenents á las millors rasses fies avuy conegudas á Europa. Per tal motiu son en bon número ja los premis obliguts, en bona lluyta, en varis concursos.

Las Societats Colombòfilas instituïdas, están baix lo patronat del ministeri de la guerra, per quin motiu no fora d' extranyar qu' algun dia se trobessin entrabancadas per alguna R. O. que vingués á mermar la seva independència d' acció.

Un altre dia pensém ocuparnos ab mes deteniment d' aquesta afició al *sport Colombòfil*, que va conseguint cada dia mes adeptes en nostra ciutat.

— Lo passat divendres baix la presidència del Alcalde Sr. Buxó, se reuní á Casa la Ciutat la Comissió nombrada pera acordar los medis mes conduhents de recullir recursos pera socorrer als ferits y malalts que, fills ó vehins de Sabadell, regressin de las guerras de Cuba y Filipinas.

Després de una animada discussió s' acordá en primer terme nombrar la Junta y convocar lo próxim dimecres á una reunió magna á tots los primers contribuyents pera interessarlos en aquesta obra de caritat y ver patriotisme que tant ha d' honrar á Sabadell si com no duptem, donats los caritatius sentiments dels nostres convehins, dona 'l resultat satisfactori que la Comissió n' espera.

Es de doldrer qu' en la reunió del divendres deixessin d' assistirhi algunes de las personas nombradas, trobantshi á faltar la presencia dels senyors Diputats Provincials.

La Junta quedá constituïda com segueix: President, Exm. Sr. Alcalde.—Vis-president: Rat. Rector de la Parroquia de S. Feliu. —Tresorer, D. Joan Brujas y Pellicer.—Interventor: Rat. Rector de la Purísima Concepció y Secretari: D. Joseph Figueras.

—Aquest vespre á las 9 tindrà lloch en lo Centre Catalá, una sessió íntima, en la que s' donará lectura d' una obra inédita d' un dels primers escriptors del modern renaixement catalá.

Pera gosar las primicias de tan bella composició, sols tindrán entrada los socis y sas respectivas familias.

—Ha quedat constituïda en aquesta ciutat, carrer de Bosch, n.º 5, una Societat Colombòfila. Ab tal motiu avuy los aficionats farán una excursió en la qual se verificará una important escampada de coloms, procedents tots de colomars dels associats.

—Nostre particular amic don Diego Isanda Pujolá, metje homeópata ha determinat establirse en aquesta sa ciutat natal carrer Travessia de la Rambla, n.º 12.

Felicitém al novell metje al mateix temps que li desitjém bona sort en lo desempenyo de son comés.

—Estém completament conformes ab la protesta que inserta nostre apreciat colega la «Revista de Sabadell» en son número del dijous passat, referent als escándols que venen succehint de permetres que 's venguin pels carrers d' aquesta ciutat diaris com *El Noticiero Universal* y *La Publicidad* que son cridats ab *últimas horas* que no resultan, enganyant la bona fe dels compradors.

Ja es hora Senyor Alcalde de pesar limit á semblant llatronici si es que vetlla per lo benestar de son poble.

—Se parla d' enviar un crescut número de soldats á Filipinas.

Avant y fora, y Deu vulga que s' acabi com mes aviat millor tanta degradacia com avuy pesa en aquest desdixat pahís.

—Dijous passat s' embarcá pera Manila, nostre particular amich don Pelegrí Plá y Casablanca, fill del conegut fabricant don Feliu.

Li desitjém un felis viatge.

—Ha arribat á Barcelona procedent de la América del Nort, ahont ha alcansat grans triomfs en los teatres de Nova York, Filadelfia y Boston, la celebra la diva catalana donya Josephina Huguet.

—Son alarmants las noticias que 's reben de las possessions de Filipinas.

Molt cuidado, senyor Polavieja, porque sense saber cóm li farán la traveta tots aquets diaris *patrioters* á la *moderna usansa*.

—Hem rebut lo primer número de «La Veu del Vallés» que ha comensat á publicarse á Ripollet. Dít simpátich setmanari, redactat en nostra llengua, ve á defensar los interessos morals y materials de la comarca vallessana, deslligat de tota política al ús com ho d' u ben terminament en las següents ratillas que copiém de son article titulat *Nostre propòsit*:

«Nosaltres, nó més valents, ni més sabis, sino un poch més virtuosos y resignats, confessém de bonas á primeras y sense ferhi embuts, que no perteneixém á cap partit polítich ni solzament á cap fracció que tinga ribets de tal, nosaltres convensuts y enmotlláts en nostre lema de defensar los interessos morals y materials de aquesta nostra benvolguda comarca, lluytarém per tots los medis legals y en la mida que pugám, sense necessitar de mantas protectoras, que si be es veritat que cobreixen lo cos y 'l preservan de la caló y del fret segons los temps, també 'l cobreixen de vergonya; contra totas las injusticias que sapiguém veurer, sigan fetas ó patrocinadas per aquet ó l' altre partit, y defensarém tot quant cregám convenient pera la major gloria y prosperitat de nostra es-

timada terra; aplaudint de tot cor y ab tota nostra ànima als que puguin ser considerats com a bons; y fustejant sens compassió als que per sos fets ó per sos exemples sigan considerats com a mals.

Fidels, encara que migrats centinellas de la terra, procurarem, sinó guiar, entorrentar la opinió en vers de lo sà, lo legal, lo profitós y lo noble, y donant nostre crit d' alerta, apartarla de tot lo que a nostre bon y lloal entendre, siga malaltís, ilegal, no profitós é innoble.»

Ben vingut siga 'l nou company a qui agraïm lo carinyós saludo que dedica a la premsa y li desitjem llarga vida pera proseguir sos honrats propòsits.

—Lo dia 11 del actual morí a Llers l' entusiasta catalanista don Quirch Dalmau que havia contribuït poderosament ab sa propaganda de molts anys a d' fundir los nostres ideals per l' Empurdà.

En Dalmau era d' aquells partidaris convensuts que no fan gens de soroll pero que son los més útils a las causas. Deu lo tinga al cel

—La Exema. Diputació provincial de Guipuzcoa, la mateixa que ja un altre dia nos donà lloch a que elogiessin un dels més importants actes que poden realisar a favor del Regionalisme aquesta classe de Corporacions, tal com es lo d' acudir devant del Poder central demanantli que tots los mestres de primera ensenyansa destinats a la seva nacionalitat sapiguessin parlar la llengua patria, n' acaba de realisar un altre que es digne de repercutir per totes aquelles nacions que, com la nostra, s' identifiquin ab la manera de pensar y sentir que es propi a aquella.

En la sessió del dia 26 del prop passat Novembre y en virtut de una moció del diputat provincial y digne President del Consistori dels Jochs Florals de Guipuzcoa, s' acordà investigar lo que hi hagi de cert ab respecte a la muller del que en vida fou lo millor felibre del Regne Bascongat, senyor Iparraguirre, autor del celebrat «Guernikako-Arbola», la composició éuskara que més ha fet vibrar en tots los cors bascongats lo sentiment per la perduda de sas veneradas institucions, immortalisant ab son cant lo sacrossant arbre de sas llibertats; y si realment se troba en la població de Mercedes (República Oriental del Uruguay) en la major miseria, fer las gestions pera que pugui regressar a sa anyorada patria, a qual objecte costejarian son viatge las diputacions de las tres provincias, y ja en son pahís natal, assignarli una pensió que li permetés viure modestament.

Acorts d' aquesta naturalesa no sols honran al Diputat Sr. Laffite, autor de la moció, sino també a aquella digna Corporació popular y als bascongats tots, que saben portar a aquell lloch digníssims representants seus, per lo cual a tots enviém nostra entusiasta felicitació.

—A dos quarts d' onze del matí de diumenge se reuniran en lo Palau de Ciencias los organitzadors de la Societat catalana d' aficionats a la fotografia, al objecte de nombrar una comissió que 's cuydi de constituhir la esmentada Associació y redactar los corresponents estatuts.

—Se tracta d' unir á Euskaria los *chors euskars*, d' una manera semblant á la que á Catalunya tenen los *Coros de 'n Clavé*. Si la idea s' porta á cap tal com s' ha iniciat, tindrà una ventatja sobre la *Associació catalana*, puix los bascongats están decidits á desentendre las artificials fronteres qui separan los euskars de una y altra vessant del Pirineu, procurant que la *associació* s' estenga á totes las terras euskaras, al objecte de respectar sa unitat étnica, per mes que resulta en perjudici dels estats frances y espanyol.

—Pera 'l Museu Episcopal de Vich s' han fet las següents adquisicions durant lo passat mes de Novembre:

Duas destrals proto-históricas de pedra, una d' ellas interessantíssima per tenir sa part més ampla ab un fondo encaix que permet empunyar-la ab tota seguretat; una *lipsanothea* ó capseta pera reliquias feta d' una ampolla de vidre clar molt ben treballada y de forma esférica, á la que va trencarseli 'l coll pera poderhi introduhir ab més facilitat las reliquias y 'ls tres pergamins que las acompanyan, un dels quals nos diu lo nom del Bisbe de Vich Guillelm (1046 1075) que va colocarlashi al consagrar l' ara; una casulla y duas capas pluvials ab magnífichs brodats en or y sedas, de principis del sigle XVII; un gran bagul de núvia cubert de cuyro y adornat ab claus de coure, perns y tancadors, obra d' últims del sigle VI; una bonica tovallola ab brodats blanchs sobre malla, del sigle XVIII; y un plat y un saler de terrissa decorada, d' igual época, y duas imatjes de la Mare de Deu, l' una d' últims del sigle XIII y l' altra, regaló de don Joseph Corominas, del sigle XV.

—Lo conegut escultor, En Joan Massó y Huguet, ha regalat á l' *Associació Popular Regionalista*, son magnífich grupo escultórich, titulat *Jorn de Gloria*, que tantas alabansas valgué á son autor per part de la premsa de Barcelona, quan fou exposat en lo saló Parés.

—A Inglaterra hi ha molts menos empleats que en certs altres païssos, pero en cambi 'l Govern se cuyda molt més de las sevas condicions d' apetitut y de moralitat. Allí no hi funciona una máquina administrativa tant ben montada, tant detallada, tant perfecta com se pensan tenirla altras nacions, modelo de bona administració, segons ellas mateixas se creuen, porque la tenen uniformada y centralisada, pero en cambi 'ls Guberns se preocupan sèriament de que sos servidors cumpleixin ab sos debers, y no sols los castigan quan hi faltan, sino que procuran evitar que s' posin en las condicions de faltarli.

Un petit detall ben curiós é interessant aixís ho demostra.

Lo duch de Norfolk, ministre en la actualitat de Comunicacions, acaba de d'irigir una circular als nombrosos funcionaris que te á las sevas ordres, en la qual los hi prevé que á tots los que se 'ls provi que han jugat en las carreras de cavalls ó apostat en las partidas de *cricket* ó de *football*, entregantse á la perniciosa passió del joch de qualsevol modo que ho efectuhin, podrán ser immediatament destituïts.

Lord Norfolk ha preferit pendre una mida enèrgica á seguir consentint abusos y més abusos dels que sortia perjudicat lo públich que te dret á ésser ben servit, ja que es pera aquest efecte que paga. Lo noble ministre tingué noticia de moltes negligencias observadas en empleats jugadors, los quals cometeren bastants robos, y ho ha volgut acabar dictant aquella disposició que per cert s' ha aplicat ja á quatre empleats, entre ells á dos funcionaris superiors que prestavan sos serveys á provincias y á quin s' ordená que presentessin la dimissió.

La veritat es que no hi ha res que dir, ans al contrari, es molt just que s' exigeixi inflexiblement á tot lo que vulgui ésser funcionari del Estat que renuncihi per complert á sos viciis. Pero aixó no 's pot esperar que 's fassi més que en nacions endarreridas y poch lliberals com la Gran Bretanya.

A Espanya tot es parlar de moralisar la administració y de la necessitat de substituhir en lo poder als que no saben ó no volen ferho. Pero entre tants polítics madrileus que parlan de las immoralitats, quants s' atrevir an á dictar desde cualsevol Ministeri una disposició més completa, pero per l' estil en l' esperit, que la del duch de Norfolk?

Cromos - Cromos

y targetas fantasia pera felicitacions de Nadal

GRAN ESCULLIT SURTIT

á preus baratissims

Imprempta de PERE TUGAS

CARRER DE CALDERÓN, 36. -- SABADELL

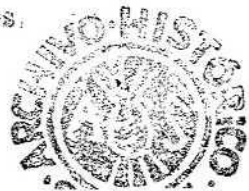
FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta natedat y economia.

Esparteria, 6 y Vidrieria, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

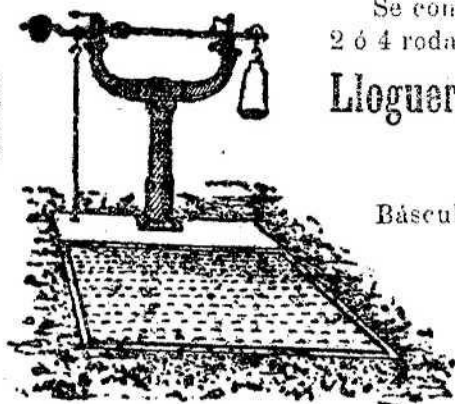

Taller de Construcció de Basculas

— DE —

Joseph Pedro Rodó

ARRABAL, 50. — SABADELL

Se confeccionan básculas de pesar carros de 2 ó 4 rodas d. 4.000 á 10.000 kilos de forsa.

Lloguers.--Cambis.

Afinacions y Reparacions.

Básculas construïdas expressament pera pesar balas ab carretó ó vagoneta propies pera 'ls que 's dedican á la explotació de draps y elaboració de llanas regeneradas.

Básculas portátils decimals, especials pera 'l pes del estam ó al-

tres materias de valor, per sa exactitut y precís ó.

Gran surtit de básculas portátils ab ó sense pesos, pera us del comerç; n' hi há de diferentas formas, forsas y usos.

Ventas á plassos. - Se compran y venen básculas usadas

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradísim.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artistica

DE

M. BURGÜÉS Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 33.-SABADELL